

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΤΣΙΠΑΚΙ ΔΕΝ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΜΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥΝ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ,
ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΜΑ
ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

I-330: Αγαππé μου, είστε μαθηματικός. Και ακόμη περισσότερο, είστε φιλόσοφος των μαθηματικών. Πείτε μου, λοιπόν, ποιος είναι ο τελευταίος αριθμός;

D-503: Ο ποιος; Δεν... δεν καταλαβαίνω. Ποιος τελευταίος αριθμός;

I-330: Να, ο έσχατος, το αποκορύφωμα, ο απόλυτα μεγαλύτερος.

D-503: Μα, Ι, αυτό είναι πλήθιο. Αφού το σύνολο των αριθμών είναι άπειρο, πώς μπορεί να υπάρξει τελευταίος;

I-330: Και πώς μπορεί να υπάρξει τελευταία επανάσταση; Δεν υπάρχει. Οι επαναστάσεις είναι άπειρες. Άκου τελευταία! Αυτό είναι για τα παιδιά. Το άπειρο τρομάζει τα παιδιά και τα παιδιά πρέπει να κοιμούνται καλά το βράδυ.

[Γιεβγκιένι Ζαμιάνι, *Εμείς*, μτφρ. Δαυίδ Μαλιτζέ, Νεφέλη 2015, σελ. 166.]

”

Όταν το 1921 ο σοβιετικός Γιεβγκένι Ζαμιάνι έγραφε το «Εμείς», τίποτα δεν προμήνυε ότι οι κοινωνίες μας θα εισέρχονταν τόσο σύντομα και με τέτοια ορμή στο στάδιο του κυβερνητικού ελέγχου, της ψηφιακής επιτήρησης και του ψηφιακού φακελώματος. Η λογοτεχνία, και ένας κατεξοχήν κοινωνικός παλμογράφος, και ειδικότερα η δυστοπική γραφή του Ζαμιάνι, είχε οραματιστεί μια πόλη-φυλακή και μια κοινωνία-στρατόπεδο, όπου τα όρια μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου έχουν εξαλειφθεί τελείως. Το «Εμείς» επηρέασε καθοριστικά τον Όργουελ, τον Χάξλεϊ και την Ούρσουλα Λε Γκεν. Το ζοφερό φουτουριστικό όραμα στο οποίο πρωταγωνιστεί η ίδια η τεχνολογία, όχι ως δύναμη απελευθέρωσης της ανθρωπότητας αλλά ως ζυγός κατάπνιξης των δυνάμεων της ζωής, ήταν κάτι σύνθηρες για τη λογοτεχνία του Φανταστικού. Και συχνά συνδυαζόταν με το απολυταρχικό κράτος, την ολοκληρωτική εξουσία και τον πανοπτικό έλεγχο.

Παρακάτω θα αποπειραθούμε να σχολιάσουμε επί τροχάδην το ζήτημα της έκδοσης των νέων ταυτοτήτων από ιστορική και αντιπειθαρχική σκοπιά. Θα ισχυριστούμε ότι η αστική εξουσία και το νεωτερικό κράτος δεν μπορούν να ζήσουν δίχως καταλόγους και αρχεία. Θα πούμε ότι το κύμα κυβερνητικής επιτήρησης που σαρώνει τις κοινωνίες μας σήμερα, τελεί σε άμεση σχέση με την καπιταλιστική αναδιάρθρωση των '70s. Επίσης θα δούμε κάτι ωραία πράγματα που έκαναν οι πολιτικοί μας πρόγονοι μας πριν από 40 χρόνια στην Αθήνα, όταν ακόμα δεν είχε ανακαλυφθεί η ρετσινιά της «ψέκας» στον Χώρο. Και στο τέλος, θα συμπεράνουμε ότι το τέλμα της κριτικής έχει φτάσει σε τέτοιο οριακό σημείο, ώστε είναι αστείο να ασχολείται κανείς στα σοβαρά είτε με το «τσιπάκι» είτε με τους «χριστιανοταλιμπάν», την στιγμή που όλοι/ες μας κουβαλάμε μέσα στην τσέπη μας, είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο, τον γνωστό πολυρουφιάνο.

Το «αρχείο» και ο «κατάλογος» είναι για το αστικό κράτος περίπου ό,τι και η μπεσαμέλ για τον μουσακά: απαραίτητα. Από την άλλη η Στατιστική, η κατ' εξοχήν επιστήμη του κράτους, χωρίς ένα ταξινομημένο αρχείο συμπεριφέρεται σαν το ψάρι έξω απ' το νερό. Και η Κυβερνητική, μια άλλη πιστή υπηρέτρια των αφεντικών, δίχως πρόσβαση σε μαζικές βάσεις δεδομένων είναι άχρηστη σαν λεπίδα στομωμένη. Οι τεκνοεπιστήμες που περιβάλλουν όλο και πιο σφικτά τη μοντέρνα κρατική δομή και λειτουργία θα είχαν καταστεί παντελώς άχρηστες, αν προηγουμένως οι τεκνοκράτες, οι επιστήμονες και οι κρατικοί υπάλληλοι (σε μειυτήρια, κλινικές, σχολεία, δουλειές, δικαστήρια, εφορίες κ.λπ.) δεν είχαν φροντίσει να συλλέξουν

τα απαραίτητα εκείνα δεδομένα που χρησιμεύουν ως η βάση των κριτηρίων κατηγοριοποίησης του πληθυσμού. Γιατί η σύγχρονη κοινωνική κυβερνησιμότητα δεν απαιτεί

μόναχο την ατσαλένια πυγμή της δημόσιας τάξης. Απαιτεί, επιπλέον, και το βαμβακερό άγγιγμα της επιστημονικής πρακτικής.

Το ορθολογικό και επιστημονικά οργανωμένο σύγχρονο κράτος μάς αντιλαμβάνεται κατ' αναλογία του πως μας έχει προηγουμένως ταξινομήσει. Άλλοτε ως «πολίτες» (βλ. αριθμό ταυτότητας), άλλοτε ως «φορολογούμενους» (βλ. ΑΦΜ), άλλοτε ως «ασφαλισμένους» (βλ. ΑΜΚΑ) κ.ο.κ. Αυτή η ταξινόμηση δεν είναι απλά φετιχιστική. Είναι λειτουργική για το έργο της κυβερνησιμότητας, όπως απολύτως λειτουργική για το έργο της καπιταλιστικής εξουσίας έχει σταθεί εδώ και αιώνες η θεμελιώδης διάκριση μεταξύ χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας. Οι διαιρέσεις, οι κατατμήσεις, οι επιμερισμοί, οι κατηγοριοποιήσεις, όλες αυτές οι επιστημονικές πρακτικές που βρίσκονται πανταχού παρούσες σε κάθε όψη της κρατικής διακυβέρνησης δεν είναι τίποτα άλλο παρά πειθαρχικές τεχνικές της εξουσίας. Και για να μην λέτε ότι τα βγάζουμε απ' το μυαλό μας όλα αυτά, ορίστε τι έγραφε επ' αυτού ένας «ειδικός» των κοινωνιών του ελέγχου, που μπορεί να μην είναι τόσο της αρεσκείας μας, ωστόσο άλλοτε ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στον α/α χώρο:

Στις κοινωνίες του ελέγχου, αντιθέτως, το συσώδες δεν είναι πια ούτε μία υπογραφή ούτε ένας αριθμός, αλλά ένα ψηφίο: το ψηφίο είναι ένας κώδικας πρόσβασης (mot de passe). Δεν έχουμε πλέον να κάνουμε με το ζεύγος μάζας-άτομου. Η ψηφιακή γλώσσα του ελέγχου είναι φτιαγμένη από ψηφία που σηματοδοτούν ή την πρόσβαση στην πληροφόρηση ή την απόρριψη. Δεν βρισκόμαστε πλέον μπροστά στο ζεύγος μάζα-άτομο. Τα άτομα δημιουργούνται από τις «διαιρέσεις» και οι μάζες από τα στατιστικά δείγματα, τα δεδομένα, τις αγορές ή τις «τράπεζες πληροφοριών».¹

Το ζήτημα του «ψηφιακού φακελώματος» στην Ελλάδα δεν είναι καινούργιο. Η απόδοση ΑΜΚΑ στο σύνολο του πληθυσμού έγινε υποχρεωτική το 2009 ενώ το ΑΦΜ έγινε υποχρεωτικό το 1996. Αξίζει να αναλογιστεί κανείς, προκειμένου να κατανοήσει τα άλματα που συντελέστηκαν στο πεδίο του ψηφιακού φακελώματος, ότι μέχρι πριν από δύο δεκαετίες τα μοναδικά προσωπικά δεδομένα που συλλέγονταν υποχρεωτικά και οργανωμένα από τον (ενήλικο) πληθυσμό της χώρας

Στοιχεία ταυτότητας: επώνυμον Φιλίππου, όνομα Παναγιώτης, Πάνος, γεννηθείς την 20 4 1960, εις Αθήνας, κατοικία Χελμού 35, Αθήναι, Κυψέλη, Παγκράτι, Παύσια, Ηλύσια, Σεπόλια, Εξάρχεια, Τέρμα Ιπποκράτους, Γκύζη, Περιστερί, Κολωνός, Ανάστημα 1, 76, οχήμα προσώπου ωσειδές, χρώμα οφθαλμών καστανόν, όνομα πατρός Ιωάννης, αγίαση, κενόν, ληστεία, το γένος, κενόν. Επάγγελμα μαθητής, υπηκόους Ελληνική, σωματεμπορία, θρησκειομα Χριστιανός Ορθόδοξος, δημότιος Αθηναίων, μπρώα αρρένων Αθηναίων 520/8, χρήση κατοχή ναρκωτικών, το παρόν δελτίον εξεδόθη την 20 7 74, ένοπλος επιθεοις ART 902523 137. Πετραλιά, όνομα συζύγου, κενόν, ληστεία, το γένος, κενόν. Επάγγελμα μαθητής, υπηκόους Ελληνική, σωματεμπορία, θρησκειομα Χριστιανός Ορθόδοξος, δημότιος Αθηναίων, μπρώα αρρένων Αθηναίων 520/8, χρήση κατοχή ναρκωτικών, το παρόν δελτίον εξεδόθη την 20 4 1960, εις Αθήνας, κατοικία Χελμού 35, Αθήναι, Κυψέλη, Παγκράτι, Παύσια, Ηλύσια, Σεπόλια, Εξάρχεια, Τέρμα Ιπποκράτους, Γκύζη, Περιστερί, Κολωνός, Ανάστημα 1, 76, οχήμα προσώπου ωσειδές, χρώμα οφθαλμών καστανόν, όνομα πατρός Ιωάννης, αγίαση, κενόν, ληστεία, το γένος, κενόν. Επάγγελμα μαθητής, υπηκόους Ελληνική, σωματεμπορία, θρησκειομα Χριστιανός Ορθόδοξος, δημότιος Αθηναίων, μπρώα αρρένων Αθηναίων 520/8, χρήση κατοχή ναρκωτικών, το παρόν δελτίον εξεδόθη την 20 7 74, ένοπλος επιθεοις ART 902523 137.

ήταν όσα εμπεριέχονταν στο Δελτίο Αστυνομικής Ταυτότητας με κάποια επιπλέον βιομετρικά δεδομένα (ύψος, χρώμα ματιών, σχήμα κεφαλής, δακτυλικά αποτυπώματα και ομάδα αίματος).

Και οι γνωστές σε όλους μας μπλε ταυτότητες, ωστόσο, δεν μας συντροφεύουν από πάντα. Μόλις το 1986 έγινε υποχρεωτική η έκδοσή τους για τους πολίτες της χώρας που είχαν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την έκδοση εκείνων των ταυτοτήτων προβλέπονταν σε έναν νόμο (Ν. 1599/1986) που ρύθμιζε μια σειρά από ζητήματα που αφορούσαν τη δημόσια διοίκηση και τις σχέσεις κράτους-πολιτών. Όλα καλά μέχρι εδώ. Ξεχωριστό ενδιαφέρον, ωστόσο, παρουσίαζε η διάταξη του αρ. 2 του νόμου εκείνου με τίτλο «Καθιέρωση Ενιαίου Κωδικού Αριθμού Μητρώου»:

Καθιερώνεται Ενιαίος Κωδικός Αριθμός Μητρώου (Ε.Κ.Α.Μ.) για κάθε Έλληνα πολίτη. [...] Ο Ενιαίος Κωδικός Αριθμός Μητρώου (Ε.Κ.Α.Μ.) σχηματίζεται από δεκατρία (13) ψηφία και σύμβολα. Το πρώτο είναι η ένδειξη αιωνόβιου, τα επόμενα δύο (2) προσδιορίζουν τον κωδικό αριθμό του νομού γέννησης, τα επόμενα τρία (3) τον αύξοντα αριθμό καταχώρισης των γεννήσεων που γνωστοποιούνται στην αρμόδια για τη χορήγηση του Ενιαίου Κωδικού Αριθμού Μητρώου (Ε.Κ.Α.Μ.) διεύθυνση εσωτερικών κατά χρονολογία γέννησης, τα ακόλουθα έξι (6) σχηματίζουν τη χρονολογία γέννησης και το τελευταίο ψηφίο είναι το ψηφίο ελέγχου.²

Καπιταλιστική αναδιάρθρωση / Κυβερνητική υπόθεση

Καταλήγουμε λοιπόν στο ότι η κυβερνητική δεν είναι απλώς μια από τις πολλές εκφάνσεις της σύγχρονης ζωής -το νεοτεχνολογικό της σκέλος, για παράδειγμα-, αλλά το σημείο εκκίνησης και το σημείο προορισμού του νέου καπιταλισμού. Κυβερνητικός καπιταλισμός- τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι από την δεκαετία του 1970 είμαστε αντιμέτωποι με έναν αναδυόμενο κοινωνικό σχηματισμό, ο οποίος παραλαμβάνει τη σκυτάλη από τον φορντικό καπιταλισμό και ο οποίος προκύπτει από την εφαρμογή της κυβερνητικής υπόθεσης στην πολιτική οικονομία.

[Τίτση, Η κυβερνητική υπόθεση, μτφρ. Χρήστος Πάλλας, Εκδόσεις των Συναδέλφων 2023, σελ. 64.]

Τον Μάη του 1986, όταν και ψηφίστηκε ο παραπάνω νόμος, στον θώκο του Υπουργείου Εσωτερικών βρισκόταν ο Μένιος Κουτσόγιωργας και στην προεδρία της κυβέρνησης ο Αντρέας

Παπανδρέου. Το ελληνικό κράτος, έπειτα από την πρώτη τετραετία διακυβέρνησης ΠΑΣΟΚ (1981-1985) με γενικευμένες και οριζόντιες παροχές αναδιανομής του κοινωνικού εισοδήματος, χαλαρής δημοσιονομικής πολιτικής και ανάτασης του «λαϊκού αισθηματος» είχε φτάσει στα πρόθυρα της χρεωκοπίας. Η υποτίμηση της δραχμής κατά 15% τον Μάη του 1986 (δεύτερη σε σειρά μετά την υποτίμηση του 1983 κατά 15% έναντι του δολαρίου), η εφαρμογή του περιήγημου «σταθεροποιητικού προγράμματος» του Κ. Σημίτη και η οριζόντια μείωση των μισθών σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ήταν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις στις οποίες έπρεπε να προβεί η κυβέρνηση, προκειμένου να λάβει το ευρωπαϊκό δάνειο για τη δημοσιονομική στήριξη του προϋπολογισμού της. Το πρώτο εκείνο «μνημόνιο», παρότι δεν έμεινε στην ιστορία ως τέτοιο, προκειμένου να εκταμειωθεί το ποσό του δανείου, είχε θέσει ως προϋπόθεση τον καπιταλιστικό-κυβερνητικό εξορθολογισμό της δημόσιας διοίκησης. Υπ' αυτή την έννοια, και το επίμαχο νομοσχέδιο για τις νέες εκείνες ταυτότητες μπορεί να γίνει κατανοητό στα πλαίσια μιας αρχόμενης κυβερνητικής μεταρρύθμισης του ελληνικού κράτους.

Μπορεί τελικά η απόδοση ενός μοναδιαίου κωδικού αριθμού για κάθε Έλληνα πολίτη να μην προχώρησε, καθώς η παραπάνω διάταξη καταργήθηκε με νόμο της κυβέρνησης ΝΔ πέντε χρόνια αργότερα, ωστόσο η νομοθετική αυτή πρωτοβουλία μάς αποκαλύπτει μια υπαρκτή τάση προς την ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και την τεχνοκρατική ενσωμάτωση της κυβερνητικής επιστήμης, σε μια περίοδο που η «επανάσταση» της Πληροφορικής έκανε τα πρώτα της μεγάλα βήματα. Οι «επιφυλάξεις», ωστόσο, του κρατικού δικαιωματισμού απέναντι στο ζήτημα του ψηφιακού φακελώματος διατυπωνόταν ρητά από τότε:

Για αρχεία πληροφοριών στα οποία χρησιμοποιείται ο Ε.Κ.Α.Μ. εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις της νομοθεσίας για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των προσωπικών πληροφοριών και έως ότου θεθεί σε ισχύ σχετικός νόμος δεν επιτρέπεται η διασύνδεση των αρχείων αυτών είτε μεταξύ τους, είτε με άλλα αρχεία, ούτε η χρησιμοποίηση του Ε.Κ.Α.Μ., ως κωδικού αριθμού σε άλλα αρχεία προσωπικών πληροφοριών. Η παράβαση της διάταξης αυτής τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών.

Το ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων δεν είχε την ίδια σημασία και βαρύτητα πριν από τέσσερις δεκαετίες σε σχέση με σήμερα. Όχι γιατί η κοινωνία και οι νομικοί δεν ήταν «ευαισθητοποιημένοι» με αυτό, αλλά επειδή πολύ απλά ο όγκος, η ταχύτητα και η ποιότητα των διακινούμενων πληροφοριών ήταν ασύγκριτα

χαμηλότεροι σε σχέση με αυτόν που διακινείται σήμερα. Η κρατική μέριμνα, ωστόσο, για την «προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των προσωπικών πληροφοριών» του δείχνει το πάντα υποκριτικό πρόσωπο της κρατικής εξουσίας: όσο περισσότερο διαπιίνεται ότι «νοιιάζεται», τόσο λιγότερο το κάνει.

Είμαστε απόγονοι συνωμοσιολόγων;

Στα πρώτα χρόνια της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, στις δεκαετίες 1970 και 1980, το ζήτημα της επιτήρησης, του ελέγχου και της καταστολής ήταν στην κορυφή της ατζέντας των κοινωνικών κινημάτων της Δύσης. Και όχι άδικα, καθότι το ανεπτυγμένο επίπεδο της ταξικής πάλης σε συνδυασμό με την έκρηξη του αντάρτικου πόλης έφερναν τις κρατικές υπηρεσίες δημόσιας τάξης και ασφάλειας ενώπιον των θεσμικών ευθυνών τους: ένα πλέγμα διарκούς ελέγχου και παρακολούθησης έπρεπε να πλεχτεί γύρω από τις «επικίνδυνες τάξεις» που επιβουλεύονταν, μαζικά και έμπρακτα, την τάξη του καπιταλιστικού κόσμου.

Τότε ήταν που έκανε για πρώτη φορά την εμφάνισή του στη Δύση το λεγόμενο «κράτος έκτακτης ανάγκης»: η συμπύκνωση των πιο πειθαρχικών, ελεγκτικών και κατασταλτικών πολιτικών στον πόλο της εκτελεστικής εξουσίας. Το πιο εμβληματικό παράδειγμα εκείνης της περιόδου ήταν το γερμανικό κράτος, το οποίο αφενός μεν είχε να αντιμετωπίσει στο εσωτερικό του μερικές σοβαρές ένοπλες οργανώσεις και ένα ισχυρό εργατικό-φοιτητικό κίνημα, αφετέρου δε το αναπτυγμένο επίπεδο τεχνικοεπιστημονικής υποδομής της οικονομίας του, τού εξασφάλιζε αυξημένες δυνατότητες στην χρήση της τεχνολογίας για τον σκοπό αυτό.

Υπ' αυτή την έννοια, δεν είναι τυχαίο ότι η «Επιτροπή για την Υπεράσπιση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων», μια ad hoc ομάδα του α/α χώρου που συγκροτήθηκε στην Αθήνα ενόψει της έκδοσης των νέων ταυτοτήτων τον Απρίλη του 1986, χρησιμοποιούσε το παράδειγμα της Γερμανίας προκειμένου να ερεθίσει τα αντιπειθαρχικά

ανακλαστικά των υποκειμένων στα οποία απευθύνονταν. Σε προκήρυξη που μοιράστηκε κατά την διάρκεια δημόσιας παρέμβασης στο κέντρο των Αθηνών (βλ. φωτό) τονίζονταν:

Οι δυνατότητες του νέου συστήματος είναι φοβερές: πλήρης κατάργηση του ιδιωτικού απορρήτου, ενόχλητα υπηρεσιών για τη συλλογή πληροφοριών εναντίον μας, γρήγορος και αποτελεσματικός έλεγχος της ζωής μας στη βάση των ενιαίων αρχείων, άμεση σύνδεση με τις ξένες υπηρεσίες, συστηματικός καταμερισμός μας με βάση τις δραστηριότητές μας (συνδικαλιστές, απεργοί, αριστεροί, επαναστάτες κλπ) στη βάση των καταμετρημένων αρχείων. Θα μπορούσαμε να συμπληρώσουμε δεκάδες επιπτώσεις της πληροφορικής και της νέας τεχνολογίας στη ζωή μας, που θα νομιμοποιηθούν με τη νέα ταυτότητα και τη χρήση της πληροφορικής επίσημα. Πρώτα, να ένα παράδειγμα για το πως μπορεί να αποκαλυφθεί η ανωνυμία από τη Γερμανία, χώρα μοντέλο των αποστειρωμένων τεχνοκρατών μας. [...]

Ψέκα: το τέλμα της κριτικής

Αν κάποια ομάδα του «χώρου» χρησιμοποιούσε σήμερα την παραπάνω επιχειρηματολογία και φρασεολογία, αναπόδραστα θα ταξινομούσαν εντός της αφηρημένης κατηγορίας των «ΨΕΚ» από τους αυτόκλητες προστάτες του κινήματος από την συνωμοσιολογία. Η σύγχρονη «πεφωτισμένη διανόηση» του χώρου, παρότι δεν έχει να επιδείξει ούτε μία σταθερή κινηματική δομή διανοητικής εργασίας, παρότι αναπαράγεται σχεδόν αποκλειστικά μέσα από τον βούρκο των social media, διαφυλάσσει για τον εαυτό της τον τίτλο της «κοινωνικά υπεύθυνης» πολιτικής. Για το ποιες ήταν οι αιτίες και οι δυναμικές αυτού του φαινομένου, το οποίο εμφανίστηκε και εγκαθιδρύθηκε στο κίνημα παράλληλα και σε αιτιώδη συνάφεια με την κρίση covid-19, έχουμε αναφερθεί εκτενώς στο παρελθόν. Τελευταίο παράδειγμα, όμως, της αυτάρεσκης αυτοεπιβεβαίωσης του «ορθολογικού μετώπου» του κινήματος στάθηκε η εξαγγελία

της υποχρεωτικής έκδοσης και χορήγησης των νέων ταυτοτήτων.

Όπως είναι γνωστό, οι μπλε ταυτότητες, αυτό το ούτως ή άλλως μιστό σύμβολο προνομιοποίησης της ελληνικής ιθαγένειας, από τον Αύγουστο 2026 θα αποτελούν παρελθόν. Οι νέου τύπου ταυτότητες, οι οποίες πρόκειται να αντικαταστήσουν της παλιές, θα έχουν το μέγεθος πιστωτικής κάρτας και θα φέρουν ένα τσιπάκι τύπου *rfid*, όπου θα εσωκλείονται πληροφορίες με προσωπικά και βιομετρικά δεδομένα. Όπως συνέβη με το green pass, όπου πολύ σύντομα πέραν της πληροφορίας περί εμβολιασμού συμπεριλήφθηκε και η πληροφορία περί νόσησης ή μη, έτσι και για τις νέες ταυτότητες προβλέπεται ρητά ότι «θα δύνανται να αποθηκευτούν στο μέλλον τα στοιχεία που απαιτούνται από τις Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, εάν αποφασισθεί να συμπεριληφθούν το εν λόγω μέσο»⁴.

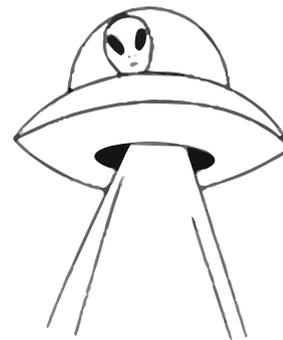
Αυτο που φαίνεται να έχουν αρθρώσει έναν ελάχιστο λόγο εναντίωσης στο νέο μέτρο είναι οι γνωστές συνομαδώσεις που απαρτίζονται από τμήματα του ορθόδοξου ποιμνίου και κλήρου, τα οποία έχουν πάρει απόσταση από την επίσημη γραμμή της Εκκλησίας της Ελλάδος και σχετίζονται με παραθρησκευτικές ενώσεις ή εθνικιστικούς συλλόγους της βόρειας Ελλάδας. Μέσω της εσκεμμένης υπερπροβολής από τα ΜΜΕ των -ομολογουμένως γραφικών- συγκεντρώσεών τους, οι οποίες γίνονται άμεσα δημοφιλείς στον παράλληλο κόσμο των social media, και μέσω του υπερθεματισμού της φοβικής και ανορθολογικής επιχειρηματολογίας τους, οι «ψέκες» ή όπως αλλιώς θέλει να τους ονομάσει κανείς, εμφανίζονται ως οι μοναδικοί εκπρόσωποι της αμφισβήτησης. Κατασκευάζεται έτσι ένα θεαματικό νέφος πάνω από το ζήτημα των νέων ταυτοτήτων, ώστε οποιαδήποτε απόπειρα κριτικής ή εναντίωσης με αυτό, αναπόδραστα να πρέπει να συγκριθεί με το ανορθολογικό τσίρκο των γνωστών «αρνητών».

Δυστυχώς δεν είναι μόνο τα κυρίαρχα και τα εναλλακτικά media που πλειοδότησαν στην απαξίωση και τη δυσφήμιση των εν λόγω υποκειμένων, υποσκάπτοντας τα θεμέλια οποιασδήποτε ανταγωνιστικής κριτικής απέναντι στο ψηφιακό φακέλωμα. Δεν είναι μονάχα οι δημοφιλείς συνήθειες της ελεεινολογίας και της δίχως κόστος λαισορίας που ευδοκίμουν στις πιάτσες των social media, και οι

οποίες τα τελευταία χρόνια παράγουν τα πολιτικά νοήματα που αντιστοιχούν στους θλιβερούς καιρούς που ζούμε. Είναι και η δίχως όρια υιοθέτηση της κρατικής επιχειρηματολογίας από τμήματα του «χώρου» που πρέπει να μας προβληματίζει περισσότερο. Φαίνεται ότι βρισκόμαστε ενώπιον της εμφάνισης μιας πρωτοφανούς κατάστασης, όπου η συστηματική απαξίωση και η οργανωμένη περιθωριοποίηση μερίδων του προλεταριάτου από το κράτος λόγω της αποκλίνουσας ιδεολογίας και πρακτικής τους, βρίσκει πρόθυμους συμμάχους όχι μόνο στους μηχανισμούς του κοινωνικού αυτοματισμού, αλλά και σε πολιτικούς χώρους που κατά τα λοιπά ισχυρίζονται ότι υπερασπίζονται την ελευθερία και την κοινωνική χειραφέτηση. Την ίδια στιγμή που απαξιώνουν με απόλυτους όρους κινήσεις προλεταριακής καχυποψίας απέναντι στην τεχνολογική αναδιάρθρωση και την ψηφιοποίηση του κοινωνικού ελέγχου.

Εκεί βρισκόμαστε δυστυχώς. Αυτό είναι το τέλμα της κριτικής: να κοιμόμαστε και να ξυπνάμε καθημερινά πάνω από μια συσκευή που έχει κάμερες, μικρόφωνα, αισθητήρες και συλλέγει κάθε πιθανή πληροφορία για τη ζωή μας και ταυτόχρονα να χαβαλεδιάζουμε με βιντεάκια του luben και post κινηματικών influencers για τους «ψέκες». «Είναι βολικές καμιά φορά οι αυταπάτες», όπως είπε κάποιος κάποτε. Κι από τον Μάρτιο του 2020 φαίνεται ότι κύλησε πολύ νερό στο αυλάκι...

1. Gilles Deleuze, *Οι κοινωνίες του ελέγχου*, Ελευθεριακή Κουλτούρα 2001, σελ. 12
2. Το πλήρες κείμενο του Ν. 1599/1986 είναι ελεύθερα προσβάσιμο στο διαδίκτυο.
3. *Τώρα το φακέλωμα έχει όνομα: Ε.Κ.Α.Μ.*, περ. Ρήξη, τευχ. 23-24, Απρίλιος 1986, σελ. 18-21, όπου παρατίθεται αυτούσια η προκήρυξη της Επιτροπής για την Υπεράσπιση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων.
4. Βλ. Αρ. 5 παρ. 4 ΦΕΚ 824 Β'/17-2-2023 «Έκδοση νέου τύπου ταυτότητας Ελλήνων Πολιτών».

Στοιχεία ταυτότητας: επώνυμο Φιλίππου, όνομα Παναγιώτης, Πάνος, γεννηθείς την 20 4 1960, εις Αθήνας, κατοικία Χελμού 35, Αθήνα, Κιουρκιάν, όνομα συζύγου, κενόν, ληστεία, το γένος, κενόν. Επάγγελμα μαθητής, υπηκόος Ελληνική, σωματεμπορία, θρησκευμα Χριστιανός, Ορθόδοξος, δημόσιος Αθηναίων, μπρώα αρρένων Αθηναίων 520/8, χρήση κατοχή ναρκωτικών, το παρόν δελτίον εξεδόθη την 20 7 74, ένοικλος επίθεσις ART 902592 1577

Πετραλιά, όνομα συζύγου, κενόν, ληστεία, το γένος, κενόν. Επάγγελμα μαθητής, υπηκόος Ελληνική, σωματεμπορία, θρησκευμα Χριστιανός, Ορθόδοξος, δημόσιος Αθηναίων, μπρώα αρρένων Αθηναίων 520/8, χρήση κατοχή ναρκωτικών, το παρόν δελτίον εξεδόθη την 20 7 74, ένοικλος επίθεσις ART 902592 1577